

O katerih vprašanjih bo razpravljala XII. plenum Centralnega odbora ZSJ

Prehod državnih gospodarskih podjetij v neposredno upravo proizvajalcev in decentralizacija državne uprave, ki se izvaja v naši domovini, ima globok odmev v vsem našem političnem, gospodarskem in kulturnem življenju, saj je velikega pomena tudi za nadaljnji razvoj sindikalnih organizacij. Delavski sveti, bodo prevzeli večji del nalog v upravljanju proizvodnje, kar bo omogočilo, da se bodo sindikati posvetili v večji meri kot doslej, vzglednemu delu svojega članstva, še posebno pa vzgoji kulturno in razredno zaostalejših delavcev. Kajti odgovorne naloge v upravljanju našega gospodarstva, bomo vedno bolj izpolnjevali, če bo zavest naših delavcev na čim višji stopnji.

Sindikalne organizacije bodo pomagale delavskim svetom in upravnim odborom podjetij pri uresničevanju in kontroli njihovih sklepov. Tov. Tito pravi:

»Ti delavski sveti in upravni odbori, ki jih izvolijo člani sveta iz svojih vrst, morajo uživati vsestransko podporo sindikatov. Da bi bilo to možno, pridejo v upravne odbore tudi predstavniki sindikata delavcev in nameščencev v tistih podjetjih, ki prevzemajo tako del odgovornosti za upravljanje namesto, da bi bili samo posvetovalni organi, brez potrebne odgovornosti oziroma odgovorne dolžnosti.«

Zato bo XII. plenum obravnaval organizacijska vprašanja, ki jih postavlja na dnevni red vloga sindikatov v borbi za socialistično družbeno ureditev. Decentralizacija državne uprave in prehod upravljanja z gospodarstvom neposredno v roke proizvajalcev, zahteva spremembe v organizaciji in načinu dela posameznih sindikatov in sindikalnih zvez.

Vodenje sindikatov po dveh linijah (po liniji strokovnih zvez in liniji glavnih odborov) se je pokazalo v tem razdobju kot neprimerna. Sedaj je dana možnost, da se prenese operativno vodstvo na strokovne zveze, glavni odbori in sveti pa postanejo koordinacijsko-politično vodstvo, ki bo predstavljalo sindikalno gibanje v republiki, okraju ali kraju.

S tem bodo dobili predvsem republiški odbori in republiška vodstva važno

mesto. Številu in kvaliteti njihovega kadra bo posvečena vsa skrb.

Od IV. in VI. plenuma Centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije je minilo 2 leti in 4 mesece in šele XII. plenum postavlja na dnevni red organizacijska vprašanja.

Med tem časom so v naši stvarnosti tako na gospodarskem, političnem in družbenem življenju nastale velike razvojne spremembe. V tem času beležijo tudi sindikati velike uspehe, tako v organiziranju svojega članstva, kot v uveljavitvi svojih organizacij. In prav v tem razvoju so se pokazale tako v vodenju kot v metodi dela nekatere pomanjkljivosti. Nekateri sklepi IV. in VI. plenuma so postali zavora za nadaljnji razvoj. XII. plenum ima nalogo, da odstrani te pomanjkljivosti. Razpravljal bo o nalogah, načinu dela in vodenju vsakega sindikalnega organa posebej in sprejel odgovarjajoče sklepe. Poenostavil bo finančno poslovanje v smislu decentralizacije in večje samostojnosti osnovnih organizacij.

Notranje organizacije sindikatov, vsebina in metoda njihovega dela so se prilagojevale vedno stopnji našega gospodarstva in nalogam sindikatov na posameznih stopnjah splošnega razvoja naše družbene stvarnosti. Prav tako ima XII. plenum nalogo, da vskladi organizacijsko strukturo sindikatov z današnjim razvojem našega gospodarstva in države, še posebej, ker prehajajo državna gospodarska podjetja v neposredno upravljanje proizvajalcev samih.

Vse sindikalne organizacije bodo spremljale razvoj sindikatov ter bodo pazljivo proučile sklepe plenuma. Še nadalje in še z večjo odgovornostjo bodo proučevale vse globino in daljnosežnost osnovnega zakona o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji. Mnogo več pozornosti bodo posvečale vsestranski vzgoji delavcev in nameščencev in teoretičnemu razlaganju, kar služi kot osnova naši revolucionarni praksi, ki daje najmočnejše orodje v borbi proti vsem poskusom revizionizma znanstvenih marksističnih učel, s katerimi pod vodstvom svoje Partije zmagujemo.

Sklepi plenuma bodo nedvomno podpora za nov polet v razvoju in okrepitevi sindikatov Jugoslavije.

„Ljudska pravica“ in „Slovenski poročevalec“ o sindikatih

Sindikati pred novimi nalogami

Pod tem naslovom je izšel v »Ljudski pravici« 5. julija 1950. uvodnik, v katerem se v zvezi s sprejetjem novega zakona o gospodarjenju z državnimi gospodarskimi podjetji nepodpisani pisec lotva zelo važne naloge. »Objasniti vlogo sindikalnih organizacij, ki jo bodo imele odslej.« Pri tem se naslanja na referat tov. Tita, katerega citira v uvodu, ko pravi: »Vprašanje vloge sindikatov se v novih pogojih, v pogojih sodelovanja delovnih ljudi v upravljanju nekolicine spremeni, ker je funkcija sindikatov usmerjena na tisto, kar je v delu sindikatov najvažnejše, na vzgojo, na vsestransko kulturno izobraževanje.«

Ves ostali del uvodnika je surrogat Titovega govora. Posamezni deli so nesmotno izrgani iz dragocenega referata in nesmiselno vezani v stavke. V kolikor je samostojnega tolmačenja, pa to povečuje zmedo vodnika in idejno izkrivlja vlogo razrednih sindikatov.

Razumljivo je, da tak način pisanja nikakor ne more konstruktivno vplivati na nadaljnji razvoj sindikatov, ker vnaša med delavski razred zmedo in nejasnosti o njegovem poslanstvu.

Takoj po izidu tega uvodnika se je že pojavilo mišljenje: Sindikati se ne bodo več brigali za proizvodnjo, temveč samo še za kulturno življenje, čeprav vsako ve, da je razvoj proizvodnih sredstev in odnos ljudi v proizvodnji glavni in da tega ni mogoče ločiti od zavesti naših delovnih ljudi. Sindikati se bodo kot šola upravljanja, šola komunizma še naprej razvijali prav zaradi proizvodnje, skrbeli bodo za njen napredek, da bodo delavci zavestno znali upravljati svoje gospodarstvo, da bo delavski razred vedno revolucionarnejši borec za komunistično družbo. Pisec uvodnika je slabo razumel referat tov. Tita in izgleda, da mu ni jasno, da so sindikati organizacija delavskega razreda, ki je na oblasti, in katerega vodi najrevolucionarnejša, delavskemu razredu najbolj predana Partija. Kajti, če bi mu bilo to jasno, ne bi prišel do tako zmedenih zaključkov. Navedel bi jih samo nekaj, čeprav jih je v uvodniku vse polno.

Takole ugovarja pisec tega uvodnika: »S tem, da so delavski sveti dobili

odločujočo vlogo, pa bi bilo napačno misliti, da sindikati ne bodo imeli nobenega dela več (kot da so imeli sedaj samo to — podčrtal in op. B. F.). Funkcija države v gospodarstvu odmirna, (V kakšni zvezi je bil zapisan ta stavek? — Podčrtal in opomba B. F.) Delovni ljudje se postavljajo na čelo svojih kolektivov oziroma podjetij in v svoje roke prevzemajo skrb za razvoj podjetja, skrb za delovno disciplino, za akumulacijo in delitev skladov, za pravilno nagrajevanje itd. S tem so seveda zmanjšane tudi posamezne naloge sindikatov. Če pa so se posamezne naloge zmanjšale, se morejo sindikati tem bolj lotiti reševanja tistih nalog, ki so jim še preostale. Katere so te naloge? (podčrtal B. F.). Tako piše uvodničar. Opomni! pa bi ga samo na to: Častno je priznanje, ki ga je prejel z novim zakonom delavski razred in z njim sindikati kot njegova organizacija. To priznanje bo le podoba; da bodo sindikati belji nad delavskimi sveti, jim dajali vso pomoč, da se učvrstijo, da bodo veliko zaupanje, katero je dobil s tem delavski razred, opravičili pred svojo Partijo. Prav zato se bodo še nadalje brigali za proizvodnjo, za delovno disciplino, za akumulacijo, za zniževanje polne lastne cene, za kakovost in to po svojih predstavnikih v delavskih svetih in še posebej z nenehinim delom — dvigali razredno revolucionarno zavest med svojim članstvom. Tako je razumeti besede tov. Tita, ker nas tako uči vsa leta in po tej poti vodi od zmag do zmag. Zato je napačno, če bi reducirali dela sindikatov samo na stalne tečaje, bodisi politične ali strokovne in na prireditve, petje, igranje in folkloro.

Uvodničar sicer opozarja: »Povsem napačno bi bilo tudi misljenje, da morejo sindikati sedaj kar naenkrat prekiniti vsako zvezo s problemi proizvodnje, s problemi skrbi za ljudi itd.« s čimer potrjuje, da bodo postopoma to skrb vendarle ukiniteli.

Kakšen nesmisel! Sindikalne organizacije bodo še naprej dajale pobudo za socialistično tekmovanje, se bodo borile proti vsemu, kar zavira našo socialistično graditev, in odločno bodo uresničevale svetle cilje delavskega razreda in njegove socialistične družbe.

To je le nekaj misli, ki zaslužijo nedvomno še podrobne obdelave, kajti nerazumljivo je, da se pojavi v glasilu »Ljudske pravice«, tako teoretično in politično zgrešen uvodnik, v katerem mrgoli napak, ki lahko dovedejo, če se ne popravijo, do znatne škode.

Sindikalna organizacija bo znižala svoj profesionalni kader za 70—90%

7. julija 1950, dva dni na to, ko je izšel v »Ljudski pravici« uvodnik, ki nepravilno postavlja naloge sindikatov v zvezi z zakonom o upravljanju državnih gospodarskih podjetij, katerega slabost je še posebej v neodgovornem in nespretnem montiranju posameznih stavkov iz Titovega referata, se je pojavil v »Slovenskem poročevalcu« uvodnik z gornjim naslovom. Pisec — mis — je bil, kot se vidi iz uvodnika, sindikalni funkcionar. In prav to nas toliko bolj preseneča, da se dotika v uvodniku nekaterih stvari, ki kažejo ne samo na nerazumevanje, ampak predvsem na skrajno neodgovornost.

Nedvomno bo treba, da se tudi ta »uvodnik« globlje analizira. V čem se kaže nerazumevanje? To je razvidno že iz samega naslova. Kako pride pisec do zaključka, da so osnovni problemi XII. plenuma znižanje števila profesionalcev v sindikatih, čeprav se bo na plenumu razpravljalo tudi o tem. Nedvomno je glavni problem, katerega bo obravnaval plenum, v ozki zvezi s poglobljanjem demokratičnosti v našem družbenem življenju, ki nujno tudi v sindikatih, ker imajo zelo zapleten stroj, zahteva organizacijskih sprememb. Uvodničar pride do netočnih ugotovitev, kot da gre za likvidacijo sindikatov, ki so se zbirati, da sindikalni funkcionarji niso ničesar koristili organizaciji in končno, da bodo v proizvodnji mnogo več koristili. S tem ustvarja vtis, da so sindikati jemali dobre delavce iz proizvodnje, zato da bi zavirali našo socialistično graditev. Nasprotno pa je našemu delavskemu razredu znano, kako veliko delo je bilo opravljeno v teh letih, da je naraslo število delavstva organiziranih v sindikatih od 30.000 v letu 1946 na 240.000 v letu 1949 samo v Sloveniji, da so sindikati ogromno pripomogli pod vodstvom svoje Partije k razvijanju zavesti, socialističnega tekmovanja, pri skrbi za delovnega človeka itd. itd., in da brez najpožrtvovalnejših profesionalnih funkcionarjev to ne bi bilo mogoče. S tem so tudi pripomogli, da so ustvarjeni pogoji za tako dalekosežne revolucionarne ukrepe kot so delavski sveti, decentralizacija itd.

Skrajna neodgovornost pisca pa je v pomanjkljivem navajanju nepotrjenih podatkov, ki lahko med delovnimi ljudmi ustvarijo napačno predstavo.

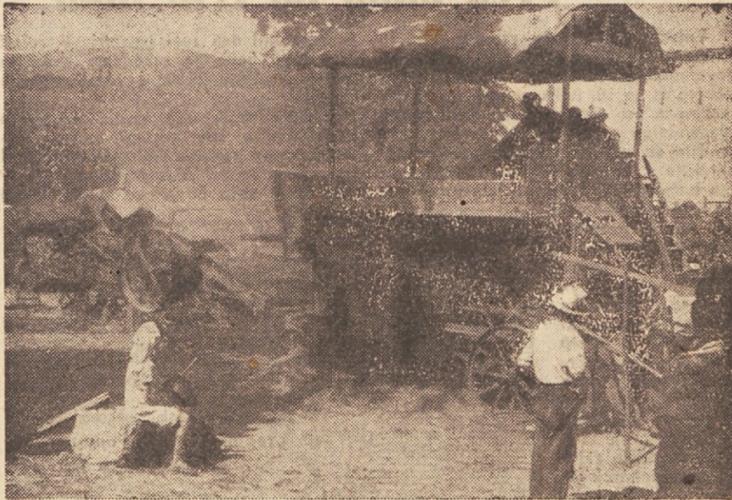
Tako trdi, da je »... samo na področju Slovenije nad 800 profesionalnih sindikalnih funkcionarjev. Če prištetemo tem ljudem, ki so bili po večini strokovno in politično dobro podkovani aktivisti še administrativno osebe, tedaj bi vse to bila lahko lepa tovarna sestavljena iz samih sindikalnih funkcionarjev profesionalcev.«

Res pa je, da je v Sloveniji vsega plačanega osebja, pri čemer so vštetji tudi, administrativno osebe in čistilke, bilo največ 519.

Neodgovornost je tudi v tem, da dela zaključke, preden plenum prinese sklepe. O vsebini XII. plenuma so razpravljali višji sindikalni forumi že od X. plenuma, ko je bil sprejet sklep, da se na naslednjem plenumu razpravlja o organizacijskih problemih. (XI. plenum je bil sklican zaradi nastale situacije v SSF). O tem problemu je razpravljalo naše najvišje politično vodstvo in nikjer ni bil postavljen odstotek zmanjšanja števila profesionalnega kadra, čeprav se bo kader znatno zmanjšal predvsem pri centralnih forumih, glavnih odborih ter sindikalnih svetih, ki naj postanejo koordinacijsko in politično vodstvo, medtem ko se strokovne zveze učvrstijo kot operativno inštruktivni forumi.

Tak uvodnik nikakor ne more koristiti nadaljnemu razvoju sindikatov, kot organizaciji delavskega razreda, ker vnaša organizacijsko zmedo in ker postrvovalne funkcionarje, ki so se stavili v službo skupnih interesov in največkrat pod mnogo slabšimi pogoji, zapostavljajo svoje osebne interese (nižje plače kot v proizvodnji brez stanovanja, pomejen delovni čas, stalno terensko delo) obložuje birokratizma, slabosti in nekoristnosti. Bošnjancič F.

Pohitimo z mlačvijo za hitrejši odkup

Nenavadna vročina je tudi v Sloveniji v zadnjih dneh silno pospešila zorenje belih žit. Vseposvod so že zaključili žetev ječmena, ponekod so ga tudi že omlatili. Zaradi primerne vremena so pridelovalci v nižinskih predelih pohiteli z žetvijo. Tudi na višinskih legah je letos žito predčasno dozorelo in je žetev v polnem teku.

V ljutomerskem okraju bo žetev belih žit v teh dneh končana. Na zadružnem sektorju so že poželi ves ječmen, 85% rži in 74% pšenice. Zadružnikom so v veliko pomoč stroji za žetev. Največ so poželi do sedaj v najboljših zadrugah na Cvenu, Moti v Stročji vasi, Bučevcih in Ljutomeru, kjer so žetev že zaključili.

Tudi v okraju Maribor-okolica je predvsem na nižinskih predelih žetev rži že 100% zaključena, žetev ostalih žit pa je v polnem teku.

Po mnogih krajih Slovenije pa bela žita že mlati. Največ belih žit so do sedaj omlatili na Primorskem, v Vipavski dolini, v murskosoboškem in mariborskem okraju. Tu in tudi ponekod na Dolenjskem pa se že pripravljajo na odkup belih žit, medtem ko so po nekaterih krajih Slovenije z odkupom že začeli. — Na sliki: Mlačev v goriskih Brdih

Vsak dan je več tekmovalcev za vpis novega ljudskega posojila

Vest, da je razpisano drugo ljudsko posojilo, so številni kolektivi po tovarnah in ustanovah, po kmetijskih delovnih zadrugah in množičnih organizacijah sprejeli z navdušenjem. Vsak dan in vedno pogosteje prihajajo kolektivi različnih gospodarskih panog pozivajo njim sorodne kolektive in tudi posameznike na tekmovanje za vpis ljudskega posojila, kateri kolektiv bo v počastitev razpisa novega posojila prej izpolnil svoje planske naloge in izboljšal kakovost izdelkov v proizvodnji.

Na skupnih sestankih v zvezi z razpisom novega posojila so najzastavnejši prvoborci za zgraditev socializma, med njimi številni odlikovanci z redom dela, novatorji, racionalizatorji, udarniki, zadružniki in kmetje že sprejeli obveznosti, v katerih se obvezujejo, da bodo ob novem vpisu vpisali večjo vsoto, kakor pa so jo vpisali ob prvem ljudskem posojilu.

V Litostroju

Vsi pododbori kolektiva Litostroj so že imeli množične sestanke, na katerih so razpravljali o drugem ljudskem posojilu. Vodstvo vseh 14 pododborov se trudi, da bi pridobilo čim več vpisnikov. Najbolj živahna je bila diskusija v obdelovalnici. V nekaterih pododborih pa so imeli tudi sestanke sindikalnih skupin. Zelo dobro se je izkazala težka obdelovalnica. Izmed 17 tovarišev sindikalne skupine v obdelovalnici se je 16 delavcev obvezalo za vsoto 18.000 dinarjev. Tovariš Rihart Gabrijel bo dal največ, 5000 din.

Dobro se je izkazala tudi orodjarina. Uspoštovati moramo, da je precej delavcev na dopustu, nekaj pa je bolnih in da dosedanjih vpis ni dokončen.

Ko bodo opravljeni vsi sestanki sindikalnih skupin, se bo vsota v obdelovalnici dvignila na 100.000 dinarjev. Če bodo vsi pododbori zbrali po 100.000 dinarjev ljudskega posojila, bodo v Litostroju zbrali en milijon dinarjev. V času, ki ga še imajo, pa aktivnost za vpis ljudskega posojila ne sme postopiti. Z. A.

V Tovarni avtomobilov

Med delovne kolektive, ki so doslej sprejeli največje obveznosti za vpis drugega ljudskega posojila, se je uvrstila tudi Tovarna avtomobilov v Mariboru, kjer so delavci obljubili, da bodo vpisali dva in pol milijona dinarjev ljudskega posojila.

Kljub temu, da število prijavljenih vpisnikov še vedno raste, so v delovnem kolektivu TAM že presegli vsoto, katero so vpisali za prvo ljudsko posojilo, za 32%. S tem so delavci v Tovarni avtomobilov v Mariboru ponovno dokazali, da pravilno razumejo pomen vpisa ljudskega posojila, s katerim bomo pospešili graditev socializma v naši državi.

Ministrstvo za državne nabave

Vest o razpisu ljudskega posojila je globoko odjeknila tudi med članstvom sindikalne podružnice ministrstva za državne nabave, ki je pravilno razumelo ukrep zveze vlade in takoj začelo s široko akcijo za vpis, ker se zaveda ogromnega pomena, ki ga bo to posojilo imelo za izpolnjevanje našega petletnega plana. Na množičnem sindikalnem sestanku je bil navdušeno sprejet sklep, da moramo doseči povprečje 2500 din na vsakega člana našega sindikata. Do sedaj je prijavljenega posojila 206.550 din.

Velik odmev je tudi med pripadniki JA

Vedno večjemu številu vpisnikov ljudskega posojila, so se pridružili tudi pripadniki JA. V zadnjih dneh se je začelo v edinicah JA razvijati veliko tekmovalnje za čim večji vpis ljudskega posojila. Doslej so se najbolj izkazali borci in oficirji iz zagrebške vojne oblasti. Oficirji in aktivni podoficirji so sklenili vpisati celotne mesečne prejemke, čelovilni pa bodo vpisali po dve in celo tri mesečne plače. Samo v enoti majorja Gračiča bodo vpisali 802.000 din ljudskega posojila. Omeniti je še slušatelje iz enote kapetana Matije, ki bodo vpisali 1.980.000 din. V tej enoti se je najbolj izkazal slušatelj Arandjelović, ki je sklenil vpisati 24.000 din ljudskega posojila. Borci in oficirji iz enote kapetana Jančevića, bodo vpisali 176.000 din, pripad

V Sežani

Sindikalna podružnica prosvetnih delavcev pri OOOV v Sežani je sklicala izredni sindikalni sestanek, na katerem so razpravljali o novem ljudskem posojilu. Zanimanje je bilo veliko, saj so članom razložili pomen ljudskega posojila za naše gospodarstvo in petletni plan. S posojilom pa bodo naši delovni ljudje zadali učinkovit udarec informobirovskim klevetam in lažem, katere gotovo že vnaprej pripravljajo v svoje podle namene.

Odgovor prosvetnih delavcev v Sežani je 65.000 din ljudskega posojila, za katerega so se člani obvezali že na sestanku, obveznost celotnega kolektiva pa znaša 100.000 dinarjev za novo ljudsko posojilo!

V Slovenjem Gradcu

Člani sindikalne podružnice političnih delavcev v Slovenjem Gradcu so na svojem sestanku razpravljali o vpisu ljudskega posojila. Ko so se seznanili s tekmovalnim, ki ga jim je napovedala sindikalna podružnica odkupnih podjetij v Slovenjem Gradcu, so sklenili, da jo bodo prekosili. Sprejete tekmovalne »Za dosego čim višjega zneska ljudskega posojila« so manifestirali s sprejetjem individualnih obveznosti. Kar na sestanku samem se je 23 članov obvezalo vpisati 57.000 din ljudskega posojila.

Zadovoljili pa se ne bodo samo s tem, da bi vpisali samo člani njihove sindikalne podružnice, temveč bodo s prepravljanjem množice vplivali tudi na druge, da slede njihovega zgledu. Agitaciji za vpis ljudskega posojila in prepravljanju ljudi na vasi, predvsem naših kmečkih ljudi, bodo posvetili največ pozornosti.

Obveznosti za vpis ljudskega posojila je sprejel tudi sindikat trgovinske mreže, katerega člani so se obvezali vpisati povprečno 2000 din, sindikalna podružnica uslužbencev OLO bo dosegla na člana 1000 din. Mladinska organizacija »Gradec« Vučenca bo vpisala 50.000 din, gradbeni pododbor v železarni Guštanj 70.000 din. Podružnica prosvetnih delavcev Mislinja št. 4 je napovedala tekmovalno podružnicama prosvetnih delavcev v Meziški in v Dravski dolini. Rudnik v Meziški je napovedal tekmovalno železarni Guštanj.

Najslabše so v tem vprašanju podružnice sindikata gozdnih delavcev. Krivdo za to nosi predvsem področni odbor, pa tudi upravni odbori podružnic so neaktivni.

Niki enote kapetana Škrc pa 90.000 din. Ljudsko posojilo pa ni zajelo samo pripadnikov JA v naši domovini, temveč je našlo velik odmev tudi pri mornarjih iz naših največjih prekoceanskih ladij. Tako je kolektiv prekoceanske ladije »Hrvatska« sporočil svoji centralni upravi sindikatov, da bodo vpisali 250.000 din ljudskega posojila. Mornarji prekoceanske ladije »Plitvice« pa sporočajo, da bodo vpisali 62.000 din ljudskega posojila. Izmed ladij obalne plošve pa se je do sedaj najbolj izkazala posadka potniške ladije »Šipanc«, ki je pozvala na tekmovalne vse posadke ladij iz svojega področja, hkrati pa jih je obvestila, da bodo vpisali 70.000 din posojila. Med najboljšimi je kapetan ladije Gustav Martinović, ki bo sam vpisal 10.000 din.

Z bojišč na Koreji

Pred bitko na reki Kum

Vojna na Koreji se razvija dalje in fronta se pomika čedalje bolj proti jugu. Severnokorejske čete napredujejo na vseh frontah in so 10. julija zavzele še mesto Inchon in vso njegovo okolico. Nekateri predhodniki severnokorejske vojske so prodreli že v bližino reke Kum. Južnokorejske čete se polagoma umikajo in vse kaže, da se bodo skušale utrditi na tej reki, ki je naravn...

že naslednji dan spet izgubile. V celoti nastopa v bojih na zahodnem področju fronte približno 75.000 severnokorejskih vojakov.

Sklep Varnostnega sveta, da se za južnokorejske sile postavi enotno po veljstvo pod zastavo OZN, da bi priklrili oborožene akcije ZDA na Koreji, je izzval novo noto Sovjetske zveze. V tej srečnejši življenje.

Kakor poročajo, so severnokorejske oklopne divizije, ki uporabljajo 40 do 60 tonske tanke, prodrle že do reke. Čeprav ameriške in južnokorejske čete ogorčeno branijo položaje in z letali napadajo zaledje severnokorejskih čet, prodiranja severnokorejskih sil niso doslej mogle zaustaviti. Severnokorejske čete so namreč opremljene s tanki, ki imajo tako močan oklep, da ameriške protitankovske granate kratkoma odkakujejo s teh oklepov. Zato je pričakovati, da bo bitka na reki Kum odločila o usodi Taejona, ki je časna prestolnica južnokorejske vlade.

noti vlada Sovjetske zveze ugotavlja, da je ta sklep nezakonit, ker se glasovanja nista udeležila dva glavna člana Varnostnega sveta: predstavnik Sovjetske zveze in LR Kitajske. To resolucijo, ki sta jo predložili Anglija in Francija, je podpisal sedem članov Varnostnega sveta, dočim so se glasovanja vzdržali delegati Jugoslavije, Indije in Egipta.

GOSPODARSKI STIKI JUGOSLAVIJE s skandinavskimi ter državami Atlantske Evrope

Prislijeva zaradi gospodarske blokade s strani Sovjetske zveze in vzhodno-evropskih držav, je izvršila Jugoslavija vse potrebno, da je pravočasno preusmerila svoje zunanjo trgovino in tako našemu državnemu gospodarstvu zagotovila nemoten nadaljnji razvoj. Jugoslavija si je prizadevala in si še nadalje prizadeva razvijati zunanje trgovinske odnose z vsemi državami, ki žele na temelju enakopravnosti stopiti v njo v gospodarske stike.

Danska je že star kupec našega hemlja. Ker sama nima gorde, se zelo zanima za naš les in naše rude, ker jih sama nima. Zlasti potrebuje svinec in antimon. Od nas kupuje konjoploj, farmacevtske proizvode, zdravilna zelišča, kavstično sodo, železniške pragovalne, mavec itd. V zameno nam daje razne stroje, motorje in aparate. Čeprav sama nima nobenega metalurškega podjetja za potrebe svoje industrije, se je v njej vendar razvila precej močna strojna industrija. Nekateri proizvajalci danske strojne industrije imajo svetovni sloves, zlasti poljedelski stroji, bielski itd. V zadnjem času kupujemo mi na Danskem zlasti rastlinsko in živalsko orle, margarinu in električni instalacijski material.

Sedaj ima Jugoslavija trgovske stike s 46 državami širom po svetu, med drugim tudi z državami Atlantske Evrope in s tako imenovanimi Fenoskandijanskimi državami. K državam Atlantske Evrope pristojeva tudi dve mali državi ob Severnem morju: Belgije in Nizozemska. K Fenoskandijanskim državam pa štejeva Norveška, Dansko, Finsko in Švedsko.

Finska je že stara kupec našega hemlja. Ker sama nima gorde, se zelo zanima za naš les in naše rude, ker jih sama nima. Zlasti potrebuje svinec in antimon. Od nas kupuje konjoploj, farmacevtske proizvode, zdravilna zelišča, kavstično sodo, železniške pragovalne, mavec itd. V zameno nam daje razne stroje, motorje in aparate. Čeprav sama nima nobenega metalurškega podjetja za potrebe svoje industrije, se je v njej vendar razvila precej močna strojna industrija. Nekateri proizvajalci danske strojne industrije imajo svetovni sloves, zlasti poljedelski stroji, bielski itd. V zadnjem času kupujemo mi na Danskem zlasti rastlinsko in živalsko orle, margarinu in električni instalacijski material.

Belgija je mala, a vendar pomembna industrijska država, ležeča ob obeh Severnega morja na uljavju med severno Francijo in severno Nemčijo. Njen dober zemljepisni položaj in pa bogate zaloge premoga jo povzročile velik razvoj belgijskega gospodarstva, zlasti belgijske industrije. Belgija sodeluje v mnogih mednarodnih združenjih in je članica Evropskega združenja. Zlasti pomembna je tudi proizvodnja bakra in svineca. Močna je belgijska strojna, steklarska in kemična industrija. Ker je Belgija najgostejše naseljena na vsem svetu sploh, sama dežela ne more prehraniti vsega številnega prebivalstva. Zato je Belgija že od nekdaj interesna za naše poljedelske proizvode. Tja pošljemo v zadnjem času tudi konjsko meso, konjoploj in vino. Poleg tega izvažamo na Nizozemsko les, pohištvo, makedonski tobak, konjoploj, rude in kovine ter vina. Na Nizozemskem pa kupujemo kositer in kavčuk, ki ja dobavljala Nizozemska iz svojih kolonij, proizvode njena industrije kot razne kemikalije itd.

Trgovski stiki Jugoslavije z Norveško so zelo obsežni. Norveška, gorata država na Skandinavskem polotoku je tudi do ene četrtine pokrita z gozdom. Kar pa je ostalega sveta, je pust in kamenit, za poljedelstvo neprikladen. Pač pa je Norveška zelo bogata na vodni energiji, ki jo izrabljajo naslednje gospodarske panoge: predelovanje lesa, papirna industrija, proizvodnja aluminija, strojev, umetnih gnojil itd. Razvoj norveške industrije je še danes nezadosten. Zato so si morali Norvežani poslati vir za svoj obstoj na morju. Zato ni čudno, če je bilo norveško trgovsko brodevoje pred drugo svetovno vojno po svojem obsegu četrto na svetu, takoj za britanskim, ameriškim in japonskim. Tudi v ribolovu zavzema Norveška eno prvih mest na svetu. Zlasti je pomemben lov na kite.

Severno od Belgije leži Nizozemska, tipična zapadnoevropska kapitalistična država z zelo razvitim gospodarstvom. Nizozemska je še v večji meri kot Belgija kolonialna država. Njeno gospodarstvo stoji predvsem na uvozu surovin iz kolonij. Zato je Nizozemska predvsem pomorska država. Ima zelo veliko trgovsko mornarico in razvito ladjedelniško industrijo, ki gradi danes ladje največ za tuje države, med drugim tudi velike motorne ladje za naše mornarice. Za Nizozemsko so značilni pašniki, na drugi strani pa pomankanje gozdov. Zato se je tam razvila živinoreja, pa industrija, ki predeluje proizvode živinoreje, zlasti slaščičarstvo, mešana in maslarska industrija. Mi izvažamo na Nizozemsko les, pohištvo, makedonski tobak, konjoploj, rude in kovine ter vina. Na Nizozemskem pa kupujemo kositer in kavčuk, ki ja dobavljala Nizozemska iz svojih kolonij, proizvode njena industrije kot razne kemikalije itd.

Norvežani nam prodajajo ribe olje, margarinu in celulozo, kupujejo pa pri nas rezani trdi les, zdravilna zelišča, kavstično sodo, mavec, magnezit, boksit, iz katerega izdelujejo v svojih tovarnah aluminij, dalje barit, svinec itd.

Kakor industrijski delavci tako morajo tudi kmetie izboljšati svoje dolžnosti do skupnosti

V naši socialistični domovini ima vsaka tovarna, celo vsak delovni človek svoj plan, kajti z izpolnjevanjem svojih dnevni delovnih nalog izpolnjuje del našega velikega petletnega plana. Po industrijskih središčih in mestih se bide odločna borba za izpolnitev prve Titove petletice. Uspehi so tem bolj presenetljivi ker skušajo informirajovalne države z gospodarsko blokado zavreti našo zmogovito pot v socializem.

Nemčijo in na Poljsko, ki izdeluje proizvode visoke kvalitete, tako razne dragoocene stroje in aparate n. pr. telefonske itd. Mi kupujemo na Švedskem zlasti papir, celulozo, razne kemične proizvode iz lesa, ker sedaj sami še nimamo dovolj razvile svoje lasne lesne industrije, čeprav imamo lesa samih več kot dovolj na razpolago. Razen tega kupujemo na Švedskem razne aparate in stroje. Švedji pa kupujejo pri nas tudi les, razne rude, poljedelske proizvode ter slovenska vina, od katerih postaja pri njih zlasti lutomersko vedno bolj cenjeno. Jugoslavija si vedno prizadeva da gospodarske odnose s tem, kakor tudi z drugimi državami neprestano poglablja. Pri tem mora vsahtih promagovati veliko težavo. Za izpolnitev svojih obveznosti mora vsahtih mobilizirati vse svoje vire. Zato pa dosega uspehe, ki jasno dokazujejo, da se mednarodni položaj Jugoslavije neprestano urtuje.

Ena izmed ovir, ki je letošnje pomlad pri nas stopila v ospredje, so precejšnje težave v preskrbi, katere le počasi odpravljamo. Od kod te težave, ko pa vendar vemo, da naši delavci, udarniki, zmogovalec petletke vestno izpolnjujejo svoje naloge, saj so povečali borbo za višjo stopnino in tekmovalno po turnirskem načinu je že dale vidne uspehe? Pri vprašanju preskrbe so nujno prizadeti naši kmetje, ker se še ne zavedajo vsi svojih dolžnosti do države, pa tudi sindikalne podružnice pri državnih odkupnih podjetjih niso storile vsega, da bi delavci dobili čisto, kar jim pripada.

Delavci v kmetstvu na vasi, naj na zborih volivcev in vseh vsahtih sestankih tolmarijo kmetom te naloge in ukrepe za izboljšanje načina odkupa in s tem preskrbe delovnih ljudi.

Pri odkupnih podjetjih se pojavlja torej vrsta pomanjkljivosti in napak, za katere odgovarjajo poleg vodstev odkupnih podjetij in odkupnega aparata prav tako sindikalne organizacije, ves delavski razred, zlasti OS in KS, ki so dolžni organizacijsko in politično pomagati za čim boljšji in pravilnejši odkup na vasi. Treba je odločno in konkretno razkrinkavati vse tiste kmete, ki ne izpolnjujejo svojih dolžnosti do skupnosti, kajti kmetje, ki zavirajo plan naše preskrbe so sovražniki socializma, so ljudski škodljivci. Na drugi strani pa je treba pomagati in nuditi oporo zavednim kmetom, ki prostovoljno in v redu izpolnjujejo svoje obveznosti. KLO in organi odkupnih podjetij morajo vzpostaviti strogo zakonitost pri izpolnjevanju odkupov. Na sindikalnih sestankih v delovnih kolektivih naj aktivisti razlaga zakonita predpisa o odkupu, oddaji

Z DOSLEDNIM IZVAJANJEM STATUTA ZSJ se bo izboljšalo delo naših sindikalnih organizacij

Sindikalna organizacija je s svojim dosedanjim delom ogromno prispevala k doseženim uspehom pri graditvi nove socialistične družbene ureditve v naši državi. Stotisoči članov, ki dan za dnem bijejo trdo borbo za izpolnitev planskih nalog dokazujejo, da hočejo kljub vsem oviram doseči svoj veliki cilj, lepše in srečnejše življenje.

Sindikalnim organizacijam v naši državi je uspelo doseči tako velike uspehe predvsem po zaslugi njihove organizacijske utrditve in z doslednim izvajanjem statuta ZSJ.

V marsikateri sindikalni podružnici pa bi lahko dosegli še večje uspehe, če bi upravni odbori podružnic posvečali več skrbri doslednemu izvajanju statuta. Graje vredno je, da so prav nekateri upravni odbori sindikalnih podružnic podcenjevali odredbe statuta. Prvi člen statuta ZSJ pravi: »Član sindikata je lahko vsak ročni ali umski delavec, ki je zaposlen v državnem, družbenem ali privatnem podjetju, ustanovi, delavnici, na delovnem prostoru itd., v neki družbeni ali politični organizaciji pod pogojem, da priznava statut Zveze sindikatov Jugoslavije in redno plačuje članarino.« Kljub temu pa imamo ponekod po sindikatih še vedno večajnene upokojence, ki plačujejo le po 1 din sindikalne članarine, delodajalce in obrtniške mojstre, kmete itd. Toda to še ni vse.

Ena izmed grobih napak v delu naših sindikalnih organizacij je tudi ta, da še do danes niso rešile sindikalne organizacije v večjih mestih vprašanja plačevanja članarine postrežkov, kakor je to v Ljubljani, Mariboru in drugod. Ti ljudje delajo le nekaj dni v tednu in zaslužijo dostikrat celo po 10.000 do 15.000 dinarjev mesečno. V svojih sindikalnih organizacijah pa plačujejo komaj 30 din sin-

dikalne članarine. To vprašanje je treba vsekakor rešiti, kajti takšen odnos članov sindikata do svoje organizacije je ne samo nepravilen, ampak tudi škodljiv. V Zgornjem Črčinjevcu pri Gornji Radgoni je upravni odbor sindikalne podružnice vinogradniškega gospodarstva sprejel v sindikalno organizacijo vse člane kmetijske delovne zadruge. Korak »dalje« je napravil tudi upravni odbor sindikalne podružnice krajevne obrti in industrije v vasi Rovje pri Logatcu, kjer so sprejeli v sindikalno organizacijo 40 kmetov.

Sindikalne organizacije bodo morale vsekakor bolj paziti na to, koga bodo sprejemale v svoje vrste in se točno držati navodil, katere navaja statut ZSJ. Prav tako kakor pri sprejemanju v članstvo sindikata se pojavljajo napake tudi pri izključevanju članov iz sindikalnih organizacij. Imamo primere, ko so upravni odbori sindikalnih podružnic kar množično izključevali svoje člane iz sindikalne organizacije. Tako je upravni odbor sindikalne podružnice krajevne industrije in obrti v Čerčinjevcu pri Dolnji Lendavi na sindikalnem sestanku izključil iz organizacije kar 83 članov sindikata — približno polovico vseh svojih članov. Izključitev iz sindikalne organizacije so utemeljili s tem, da izključeni člani niso nad 3 mesece plačali sindikalne članarine, niso pa poskrbeli, da bi na delovnih mestih, kjer so zaposleni ti člani sindikata izločili poverjenike sindikalnih skupin, da bi skrbeli za redno pobiranje sindikalne članarine. Na ta način bi vzpostavili tudi tesnejšo povezavo med člani sindikata in upravnim odborom sindikalne podružnice. Upravni odbor te podružnice prav tako ni smatral za potrebno, da bi iskal pomoči pri okrajnem svetu v Dolnji Lendavi.

Poleg tega se tudi dogaja, da upravni

odbori nekaterih sindikalnih podružnic izključujejo člane kar po domače in to z utemeljitvami, ki v nobenem primeru ne ustrezajo statutu. Tak primer se je zgodil v Novem mestu, kjer je bila na letni skupščini sindikalne podružnice OLO Novo mesto, izključena članica sindikata, ker se ni udeleževala prostovoljnega dela in ker baje ni redno posečala sindikalnih sestankov. Upravni odbor te sindikalne podružnice ni smatral za potrebno, da bi o izključitvi obvestil Centralno upravo administrativnih uslužbencev. Razlogi za izključitev, ki jih je navedel, ne odgovarjajo ustrezajočim členom statuta. Trditve, da je neudeležba na sindikalnih sestankih kakor tudi na prostovoljnem delu že zadostna utemeljitev za izključitev iz članstva sindikata, v nobenem primeru ne drži.

Da se takšne pomanjkljivosti v delu naših sindikalnih organizacij ne bodo več pojavljale je treba, da se upravni odbori sindikalnih podružnic podrobno seznanijo s statutom ZSJ, ga proučujejo in se po njem ravnavo.

Seznamimo se z novimi navodili o izvajanju letnega dopusta

V preteklem mesecu je zvezna vlada izdala važna navodila, ki se tičejo izvajanja uredbe o plačanem letnem dopustu, kakor tudi odločbe o cenah v penzijskih gostinskih obratih v letu 1950. Navodila so izšla v Službenem listu št. 4 dne 14. junija 1950, odločba o cenah pa v Službenem listu št. 42 dne 28. junija 1950.

V običajnih navodilih je med drugim razvidno tudi to, da se čas bolniški, vojaških vaj ali porodniški dopusta šteje v dobo in mesečne nepretrgane zaposlitve pri istem delodajalcu, dočim se čas neplačanega dopusta po zasebnem opravi, kakor tudi neupravičeni zastanki ne štejejo v 11 mesečno nepretrgano zaposlitve. Če je kdo bil premeščen in je nastopil delo pri novem delodajalcu vsaj 15 dni po prekinitvi delovnega razmerja, tedaj se tudi to šteje v čas 11 mesečne zaposlitve, to se pravi, da ima dotični pravico do dopusta.

Navodila tudi točno navajajo, kako lahko dobi več kakor 14 dni dopusta. V tem pogledu v bodoče ne bo več kolebanja, saj je jasno razvidno, da dobi iznaditve najmanj 24 dni plačanega letnega dopusta. Ta dopust lahko izkoristi v vsakem koledarskem letu, v katerem ima pravico do odškodnine ne veljavnih predpisih. Dalši dopust od 14 dni dobi med drugim tudi matere z več otroki itd.

Povsem je pravilno, kar navaja 5. točka navodil, da tisti, ki je imel v enem letu več kakor 7 dni nepravilnih izostankov, ne more dobiti več dopusta kakor 14 dni in da se vsak dan nepravilnega izostanka odbije od letnega dopusta. Izostanek pa je naravno neplačan tisti, ki imajo pravico do 7 dni izostanka na leto po zasebnem opravi, na presežni del dopusta štiri dni, se jim ti dnevi štejejo v letni dopust.

Kakor smo že navedili, se čas bolniški ali porodniškega dopusta ne šteje v dopust. Kdor gre v konakliki ali klimatski kraj, se mu ti dnevi štejejo v dopust.

Navodila nadalje točno navajajo, do kakšnih pomanjkljivosti je upravičen dopustnik. Poleg večine pomanjkljivosti, tudi stalno dotična, dodatke za neupravičeno zaposlitve, dodatke za neupravičeno izostanek delovne pogodbe ter bolniški življenje. Isti dodatki in dodatki za ločeno življenje. Honorarni uslužbenec imajo pravico do letnega dopusta, če jim je to glavni poklic in če ga opravljajo v rednem delovnem času. Toliko o navodilih.

Odlomba o prodajnih cenah pa navaja zneske za enodnevni penzion, to je za sobo (posteljo) in polno obroka brane Penzionisti gostinski obrati so razdeljeni na 4 kategorije, to je od 100 do 350 din na dan. Cena je odvisna v glavnem od vrste gostinskih obratov, lege, obrave sol in podobno. Člani sindikatov z ožjim družinskimi člani imajo na podlagi obljave o znižani vzostni od navadnih cen 25% ponusta, od nozolem, da ostane v letem gostinskem obratu vsaj 5 dni, a nahalje 30 dni. Odlomba o prehrani tudi priznava vedno znižanje cen za osebnost penzioniste, toda le v času od 1 oktobra do 1. aprila naslednjega leta.

Navedli smo le nekaj važnejših točk iz navodil o izvajanju dopustov kakor tudi odločbe o cenah v gostinskih obratih. Potrebno je, da se posamezniki, posebno na št. št. št. ki so v podružnicah zadolženi za sektor letnih dopustov, podrobneje seznanijo z navedenimi predpisi.

Pred novo delovno zmago naše mladine

21. julija, na dan druge obletnice V. kongresa KPJ, bo izvojevana nova velika delovna zmaga: Tega dne bo jugoslovanska mladina izročila prometu 352 kilometrov zgrajene avtomobilske ceste bratstva in enotnosti, ki bo vezala prestolnico naše socialistične domovine Beograd z Zagrebom. To bo nedvomno eden izmed najpomembnejših dogodkov, s katerim bo naša mladina ponovno dokazala svojo predanost partijskemu in državnemu vodstvu.

Pri dosedanjih delih na cesti Bratstva in enotnosti Zagreb—Beograd se je častno izkazala tudi slovenska mladina, ki je s svojim sodelovanjem doprinesla bogat delež k doseženim uspehom jugoslovanske mladine za predčasno dograditve avtomobilske ceste. Samo leta 1948 je odšlo na avtomobilsko cesto Zagreb—Beograd 32 mladinskih brigad s 4291 mladinci in mladinkami. Po izpolnjeni obveznosti se je vrnilo v Slovenijo pet mladinskih brigad, ki so postale petkrat udarne, in

devet trikrat udarnih brigad. S kako velikim navdušenjem se je slovenska mladina borila pri gradnji cestišča, nasipov itd., nam dokazuje 500 mladincev in mladink, ki so prejeli častni naziv udarnika, 800 mladih graditeljev avtomobilske ceste Zagreb—Beograd pa je bilo v tem letu podvajenih za vztrajno in požrtvovalno delo.

V lanskem letu je slovenska mladina še podvojila svoje napore. Na gradnjo avtomobilske ceste Zagreb—Beograd je odšlo iz Slovenije nad 8000 mladincev in mladink. Od 48 mladinskih brigad, ki so v tem letu odlovala pri gradnji, je bilo devet brigad odlikovanih z najvišjimi odlikovanji, kakor z redom bratstva in enotnosti I. stopnje, z redom dela itd. Prav tako kakor leta 1948, so se tudi lani vrstile tri osemkratne udarne brigade in štiri šestkratne udarne brigade. Pet brigad je petkrat prejele naziv udarna brigada. Vrnilo se je tudi nad 850 udarnikov, 1500 mladih graditeljev pa je bilo pohvaljenih.

Pri različnih delih delajo med 140 brigadami pri odstraevanju normalnotirne proge za dovažanje materiala na cestišče in pri dograditvi zadnjih nasipov tudi mladinci in mladinke iz V. slovenske brigade. Kljub neznojni vročini se v brigadi razvijajo tekmovalne in visoko preseajo svoje delovne obveznosti.

Razstava lokalne industrije in obrti bo prikazala razvoj teh panog našega gospodarstva

Kakor vsako leto, bo tudi letos prirejena razstava lokalne industrije in obrti in eicer v prostorih bežigradske gimnazije. To je že druga republiška razstava lokalne industrije in obrti, tako da lahko rečemo, da bodo polagoma te razstave imele prav tako tradicijo, kot jo je večsah imel ljubljanski velesajem, saj bodo po kvaliteti in raznovrstnosti predmetov letošnja, kakor tudi prihodnje razstave na višini. Lokalna industrija Slovenije in domača ter hišna obrt je v tem letu dosegla velik napredek, kar nam bo prikazala letošnja razstava. Saj nam že sam obseg razstave, ki je za 1000 kvadratnih metrov večji od lanskega, dokazuje, da bomo lahko videli na letošnji razstavi marsikaj novega in zanimivega. Poleg predmetov, ki jih že dalj časa izdelujejo naša lokalna podjetja, bodo razstavljeni tudi njihovi prvenci, kajti lokalna industrija ne dela po natančno določenih načrtih, temveč je zanjo vodilo povpraševanje, osebni okus naročnikov in je pravzaprav dopolnilna industrija, kar zahteva veliko raznovrstnost in izbiro predmetov.

Treba je tudi poudariti, da so razstave vzpodbuda za nadaljnje delo in da so eden izmed načinov kritike, zaradi česar so važen činitelj za dvig proizvodnje.

Letošnja razstava bo imela bistveno drugačen program kot lanska. Medtem ko so lanske leto razstavljali posamezni proizvodi po strokah, bo letos razstava razdeljena v posamezne zaključene kompleksne predmete, ki služijo v iste ali podobne namene. Tako bo vsa razstava nekaj prikaz, kar človek potrebuje. Posebno zanimivo je to, da bo letos prvič prikazana urbanistična dejavnost in še nekateri druge panoge, ki na lanskeoletni razstavi niso bile zastopane.

Razstava bo razdeljena na posamezna področja, ki pa se bodo zopet delila na oddelke, tako n. pr. oddelke, kjer bodo prikazani pogoji družbenega življenja, kjer bo zajeta urbanistična dejavnost, promet, komunalna hidrotehnika, komunalna energetika in ureditev naselij. — V drugem oddelku bo prikazana ureditev stanovanjskih zgradb, oprema stanovanj, proizvodnja oblačil in obutve, živilska proizvodnja in higiena prehrane. V naslednjih oddelkih bo razstavljena domača in hišna obrt ter ornamentika. Tudi državni mojstri bodo imeli svoj kotiček. Razstavljeni bodo tudi razne surovine, katere proizvaja naša lokalna industrija in ki se prav tako uporabljajo v lokalni industriji, razna strojna oprema kmetijstva in obrti, proizvod lokalne industrije, ki ima važno vlogo pri razvoju domače obrti. Svoje delo in uspehe bodo pokazale reparaturne in uslužnostne skupine, učenci v gospodarstvu pa bodo v okviru lokalne industrije razstavljali razne svoje proizvode. V posebnem oddelku bodo razni predmeti za turizem, športni rekviziti, pa tudi ljudska tehnika in fotografi bodo imeli svoj kotiček. Treba je tudi omeniti, da bo letos prvič sodeloval kopski okraj, ki pa bo imel svojo kolektivno razstavo.

Veliko pozornost in zanimanje bo prav gotovo vzbudila revija oblačil, ki bo v unionski dvorani in bo letos posebno pestra in zanimiva. Revija bodo poživljale baletne skupine, naši najboljši operni pevci, kvartet fantje na vasi in razne glasbene točke.

V okviru razstave bodo organizirane razne zabave, zabavni park, kino in druge prireditve, ki bodo poživljale razstavo.

Na razstavi bo sodelovalo s svojimi najboljšimi izdelki okoli 700 različnih podjetij in obrtnikov. Razstava bo odprta od 22. julija do 6. avgusta.

O IDEJNO VZGOJNEM DELU v sindikalnih kulturnoumetniških društvih

Sindikalna kulturnoumetniška društva so napravila precejšen razvoj. Utrdila so organizacijo, dosegla precejšnjo kakovost in umetniško raven v orkestrih in godbah na pihala so presegla celo predvojno raven kakovosti ter tako postala kot kulturne organizacije delavskega razreda močan revolucionarni čimbenik v razvoju ljudskoprosvetne dejavnosti. Svoje delo in borbo za razredno kulturo gradijo na revolucionarnih tradicijah predvojnih delavskih društev, ki so v težkih pogojih razvijala in osvajala napredne kulturne stvaritve. V teh revolucionarnih delavskih društvih se je vzgajal pravi odnos do kulturnih stvaritev, odpor do kapitalistične družbene ureditve, ki je zavirala na vse mogoče načine njihovo rast in napredek sploh. Da so bila tega sposobna so se morala neprestano seznanjati z družbeno problematiko, z razno reakcionarno miselnostjo, ki jo vnašal razredni sovražnik kot misticizem in idealizem vseh vrst.

Na razvijanje te revolucionarne tradicije pa preneka družstva preveč pozabljajo. To je do neke mere tudi težko, ker so v družstva množično vstopali ljudje z vso mogočo miselnostjo, ki še ne poznajo revolucionarne borbe delavskega razreda. Zato so pa eadaj društva in sindikalne organizacije poklicane, da po svetilo vso pozornost tem množicam, ki se kulturno izživljajo v društvih, niso pa na jasnem z borbo delavskega razreda, ki vsak dan, če nismo dovolj budni, vnašajo malomeščansko miselnost, misticizem in nerazredni odnos do kulture v naša društva.

Da je nujno potrebno najti oblike vzgojnega dela s člani društev, nam kaže vrsta primerov kulturne apolitičnosti v sestavljanju programov in druge nekulturne razvade, ki obstajajo v društvih. Posebno nas na to opominja sodelovanje naših sekcij pri cerkvenih obredih. Pri velikonočni procesiji je sodelovala godba na pihala SKUD »Marte Peternek« iz Domžal, godba na pihala SKUD »Ivan Cankar« Trzin, ta ni sodelovala v Trzinu, ampak v nekem sosednjem kraju; v Železnari Guštanj so nabrali 150 podpisov, da bi šla godba na pihala »Prežihov Voranc« za procesijo itd. Teh primerov je še več. Da pa več pevec sodeluje v cerkvi in pri sindikalnem društvu, niso redki primeri. Nekatere sekcije so se udeležile ali hotele udeležiti procesij ne iz kakšnega verskega prepričanja, ampak zato, ker so jim obljubili denar, vino itd. Takšen izrazit primer skrajne apolitičnosti nam kaže diskusija nekoga člana godbene sekcije na izredni »skupščini« društva v Domžalah. Menil je, da je vedno igral na manifestacijah delavskega razreda, kot prvega maja in celo na Zaloški cesti je bil zraven, a v isti sapi zatrjuje, da je vedno igral tudi v cerkvi in da je pač lahko godba za povod in za vsakogar. Taki primeri dokazujejo, da nekatera vodstva SKUD ali sekcij pozabljajo na razredni značaj delavskih društev. Skoraj povsod so hoteli reševati ta problem administrativno, in sicer tako, da so nekoga zaprli (v Guštanju tistega, ki je pobiral podpise, čeprav je bil ta plačan instrument v rokah reakcije) ali da so grozili. To ni način za reševanje takšnih stvari, ampak je potrebno temeljito vzgojno delo s članstvom, v kolektiv, pri katerem obstaja društvo ali sekcija, pa diskutirati, kakšen je odnos delavskega razreda do reakcionarnih ostankov preteklosti, kot misticizma, idealizma itd.

Se vedno se dogaja, da se cenzurira. Takih primerov je precej. Na primer v okraju Gorica so prepovedali že nastudirano igro pri SKUD »Miren« in pri SKUD »France Prešeren« St. Peter brez kakršne koli obrazložitve. Nihe ni sklical sestanka igralskega kolektiva in mu razložil kaj in kako. Povsod lahko slišimo: »To smeš peti, te ne smeš itd.«

Čas je, da prenehamo s cenzuriranjem in začnemo temeljito vzgajati.

Samo teh nekaj primerov nam kaže nujnost temeljitega ideološko-političnega dela s člani društev. Vzgojno delo so nekatera društva že organizirala in dosegla velike uspehe, ki so se pokazali tudi v dvigu kakovosti in umetniške ravni. V Celju so organizirala društva predavanja kot »Kulturnoumetniškem delu sindikalnih organizacij in Haydn« »Štirje letni časi«, društvo »France Prešeren« iz Kranja nam javlja, da je organiziralo predavanja in študij po sekcijah, društvo »Franc Bizjak« iz Pragerskega je imelo v zadnjem obdobju 14 političnih sestankov, katerih se je udeležilo mnogo ljudi tudi izven društva. »Jože Lacko«, Ptuj, ima politični in strokovni študij po vajah z diskusijo. Na konferenci predsednikov društev v Ljubljani so tovariši iz društev prediskutirali ta problem in navedli tudi vrsto načinov, kako so pristopili k vzgojnemu delu. Nedvomno se ne da ustvariti kalup, po katerem naj bi se ta vzgoja razvijala. Društva morajo najti sama poti, kako in na kakšen način vzgajati članstvo. V oblikah dela je še nejasnost, pač pa nam je jasna vsebina tega dela, ki je le ena, vzgojiti našega človeka v visoko zavrednega in kulturnega, socialističnega človeka.

Pri ideološkem vzgojnem delu naj bi v naših društvih proučevali predvsem kulturno problematiko. V društvih je treba uvesti načrtni študij in obravnavati marksistično-leninistično gledanje na kulturo in umetnost. Za to dajejo bogato gradivo Marksova in Engelsova dela o

književnosti in umetnosti, nadalje Lenin, Plehanov, Gorki, pri nas Zihel, Džilas itd. Obravnavanje te teme nas bo seznanilo z marksističnim gledanjem na kulturo in umetnost, s pravo vsebino umetnosti, odnos umetnosti do stvarnosti, z zakoni njenega razvoja, s pomenom in vlogo umetnosti v življenju družbe, borbo materializma in idealizma v umetnosti, reakcionarnimi idealističnimi teorijami o umetnosti in borbo marksistično-leninistične estetike proti formalizmu, naturizmu in mistiki sodobne buržoazne umetnosti, z revizionizmom marksizma po tem vprašanju itd. Na teh osnovah se potem proučuje naša zgodovina, naša stvarnost in borba naše Partije za socialistično kulturo in umetnost.

Takšen študij se posebno lahko organizira v glavnih središčih okrajev itd., kjer so tovariši, ki nam bodo v tej smeri lahko pomagali. Organizirajo se lahko predavanja in proučevanja po krožkih. Poleg teh osnovnih tem, ki veljajo za vsa društva in za vsakega, ki pride na predavanja, se lahko organizira še študij po posameznih sekcijah, ki pa naj bo specifičen z ozirom na dotično sekcijo. Na primer glasbene in pevске sekcije lahko na svojih študijih ali kulturnih večerih obravnavajo razne teme iz glasbene zgodovine, o življenju in delu velikih glasbenikov in kompozitorjev, vse to pa ilustrirajo z glasbo na klavirju ali s plošč itd. Dramske sekcije analizirajo poleg dela, ki ga študirajo, še druga velika dramska dela in avtorje itd.

Lep uspeh gostovanja sindikalnih kulturnoumetniških društev Hrvatske pri nas

Kakor pri nas, so začela tudi po drugih naših bratskih republikah po osvojitvi rasti sindikalna kulturnoumetniška društva, ki so se iz leta do leta bolj razvijala in dosegala čim dalje večjo umetniško popolnost, ki so jo dvigala tudi razna tekmovanja lokalnega, republiškega in zveznega značaja. Ta umetniška popolnost je dosegla že tako višino, da so se ta društva lahko napolnila na razna gostovanja v druge republike, kjer so pokazala našo kulturo in dosegala velike uspehe, s tem pa tudi dokumentirala globoko bratstvo med našimi narodi.

In prav iz tega razloga so nas v začetku tega meseca obiskala tri delavska kulturnoumetniška društva iz ljudske republike Hrvatske, in sicer: »Otokar Keršovanc« iz Zagreba s plesno sekcijo, »Vladimir Nazor« iz Zagreba s svojim mandolinskim orkestrom in Delavsko kulturnoumetniško društvo »Jedinstvo« z Reke s pevskim zborom.

Ta društva niso gostovala samo v Ljubljani, temveč tudi v Kranju, na Jesenicah, v Novi Gorici in v Postojni, kjer so turnejo zaključila.

Njihov program je bil peester in na visoki umetniški stopnji. Tako je plesna sekcija Delavskega kulturnoumetniškega društva »Otokar Keršovanc« odplesala bosansko glamočko kolo, čačakčo in zavzlamsko vrblijsko kolo in prizorska kola, mandolinski orkester Delavskega kulturnoumetniškega društva »Vladimir Nazor« je odigral skladbe: F. Machiočija »Zmagaj ljubeznik« in »Proslava žetve«, Verdijev prehudij iz

Ameriški mladi umetniki (Jugoslavlani) med nami

Letos se je vršil kongres Slovansko-ameriškega narodnega sveta (SANS) v Chicagu, ki se ga je poleg drugih udeležil tudi slovenski pisatelj in pesnik Tone Seliskar, te dni pa je — kot za izmenjavu — prispela med nas umetniška skupina ameriških Jugoslavlancov, ki so že drugič koncertirali v Ljubljani in bo — kakor je obljubila po prvem koncertu — svoje gostovanje po Jugoslaviji še nadaljevala. Ta umetniška skupina sestoji iz 28 študentov in študentk univerze Duquesne iz Pittsburga in nosi ime »Tamburica«, ustanovljena je bila leta 1937 z namenom, da seznanja ameriško javnost z jugoslovanskimi pesnimi in plesni, in da s svojimi koncerti ustvari dohodke, s katerimi pomaga študiranje tistim, ki bi sicer ne imeli sredstev za šolanje. Vodi jo Slovenec M. L. Guze.

Letošnje počitnice si je nadela nalogo, da obišče Evropo in je prišla najprej k nam, nato pa bo s svojimi gostovanji obiskala še Italijo, Francijo, Nemčijo in Avstrijo. Koncert, ki ga je imela v Ljubljani dvakrat, je imel dva dela. V prvem delu so zaigrali in peli jugoslovanske pesmi in zaplesali nekaj folklornih plesov, v drugem delu pa so nas seznanili z ameriško pesmijo in ameriškimi starinskimi plesi. Zeli so veliko navdušenje in priznanje, sami pa so izjavili, ko so bili sprejeti na ministrstvu za kulturo in znanost, kjer jih je pozdravil minister dr. Jože Potrč, da obudujejo našo domovino in polet naših delovnih ljudi.

Novе knjige

- Uputstvo za razmieravanje bukovine. »Svetlost«, Sarajevo 1950. Strani 38.
- Prerada bukovine na pilnama. »Svetlost« Sarajevo 1950. Strani 52.
- Izvor štev. 5, leto III. Časopis za književnost in kulturna vprašanja, Zagreb.
- Borec, štev. 6, leto II. Organ republiškega odbora Zveze borcev NOB za Slovenijo, Ljubljana.
- Letopis Maticе Srpske, julij 1950. Knjiga 366, sv. 1, leto 126. Novi Sad.
- Naše propagandno-agitacijsko delo. Sindikalna knjižnica štev. 3. Izdala Sindikalna založba »Delavske enotnosti« v Ljubljani 1950. Strani 65. Brošura pri naša gradivo s plenumov Zveze sindikatov Jugoslavije in Slovenije.

Slikarske sekcije študirajo razne struje slikarstva po posameznih obdobjih itd.

Vse to pa se seveda ne sme zreducirati na gol strokovni študij, ampak mora biti obravnavano marksistično, to se pravi, da je treba temeljito analizirati posamezna obdobja, v katerih so se ustvarjala ta dela in živeli veliki glasbeniki, komponisti, pisatelji, pesniki, slikarji itd. Le tako bomo naučili naše ljudi temeljito in zdravo delati in pojmovati posamezne stvari. Na takšen študij, ki ga organizira posamezna sekcija, naj se povabijo ostale sekcije, kakor tudi druge.

Nekatere močnejša društva v Srbiji so začela poleg tega kulturno-političnega proučevanja tudi z ideološkimi tečaji, katere obiskujejo najboljši člani društva. Na teh tečajih se lahko obravnava »Zgodovina KPJ«, »Leninizem« ali kakšna druga marksistična vprašanja. Tovariši, ki so hodili na takšne tečaje v društvih, so bili oproščeni študija v podružnicah. Tako so se vsestransko izživljali v svojem društvu.

Poleg tega je potrebno še politično agitacijsko delo, ki se pa odvija na sestankih, kjer se obrazloži članom pomen te ali one akcije, kjer društvo sodeluje, kot gostovanje na vasi, v rudnikih, v predvolilni kampanji itd.

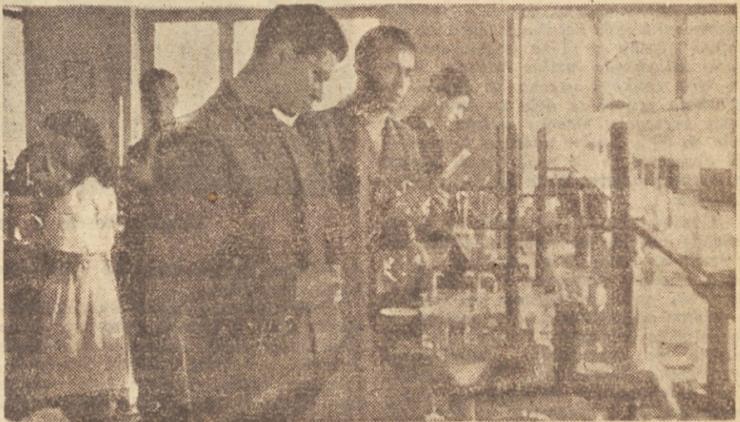
O vsem tem naj bi društva razpravljala, tako da bi res vsako društvo našlo tiste oblike, ki so možne in ki bi res našle odziv pri članstvu.

Strokovni dvig kadra na Jesenicah

Danes mnogo pišemo in govorimo o uspehih v naših tovarnah in o delovnih kolektivih na sploh. O naših šolah, o strokovnem dvigu industrijsko-proizvodnega kadra pa pišemo in govorimo vse premalo, četudi se prav danes posveča vsa pozornost strokovni vzgoji naših delavcev. Ni dovolj le graditi nove tovarne in razne objekte, temveč moramo istočasno usposablјati tudi kvalificirano in visoko kvalificirano delovno silo, ki nam bo v novodograjenih objektih nujno potrebna. Da bomo v okviru petletnega plana zadostili tudi tej važni nalogi, je naša ljudska oblast poskrbela za ustanovitve raznih industrijskih šol, šol za učence v gospodarstvu, delavske tehnike in podobno.

Tudi na Jesenicah je bila v sklopu Železarn reorganizirana bivša vajejska šola, ki je imela do sto učencev v Metalurško-industrijski šoli, ki šteje danes 500 učencev. Ustanovljen je bil tudi Metalurški delavski tehnikum, ki usposablja kvalificirane delavce v obratne tehnike in podobne strokov-

boriti tehnikum z raznimi vprašanji, ki delno ovirajo napredek šole. Tako ima n. pr. Delavski tehnikum svoje šolske prostore že drugo leto v neustreznih bivših gostilniških prostorih sedanjega Fizkulturnega doma. Tudi za bodoče šolsko leto so v tem pogledu slabi izgledi, četudi ima Železarna Jesenice krasno zgradbo za Metalurško-industrijsko šolo, v kateri bi bil prav lahko nameščen tudi Delavski tehnikum. Direktor Delavskega tehnikuma ing. Marjanovič s predavateljskim zborom strokovnjakov Železarn in profesorjev jeseniške gimnazije zasluži vse priznanje za dosežene učne uspehe in za predelani program, ki je kaj obsežen. Poleg strokovnih predmetov poučujejo na tehnikumu tudi splošne predmete ter je uvedena specializacija iz plavzarstva, jeklarstva, livarstva, valjarstva, metalurško-tehnološke predelave in raziskovanja materiala. Poleg študija so slušatelji zaposleni dnevno po 4 do 6 ur tudi pri praktičnem delu v podjetju, tako da se ne vzgajajo le teoretično, kakršno

Učenci II. razreda Delavskega tehnikuma jeseniške železarne pri praktičnem pouku v laboratoriju

njake. Metalurški delavski tehnikum Železarn Jesenice je bil organiziran v šolskem letu 1948/49. V tem letu je dokončalo prvi letnik 31 slušateljev, v letošnjem, t. j. 1949/50. letu je dokončalo prvi razred 28, drugi razred pa 30 slušateljev, ki bodo diplomirali prihodnje leto.

Kljub priznanim uspehom se mora

SE NEKAJ O SINDIKALNEM ŠAHOVSKEM PRVENSTVU

Pred dobrim mesecem je bilo zaključeno šahovsko sindikalno prvenstvo Slovenije, katerega so se udeležile številne podružnice iz vseh krajev. Prvenstvo nam je tudi pokazalo, da je šah že močno ukoreninjen in priljubljen med sindikalnim članstvom. Kljub temu pa je treba še spregovoriti nekaj besed o letošnjem prvenstvu, saj so se dogajale marsikateri nepravilnosti, ki se jim moramo v bodoče izogniti, sicer bomo imeli ponovno opravka z nezadovoljstvom in pritožbami kot je bilo to leto.

Pred pričetkom prvenstva so bile vse podružnice z okrožnicami in razpisi seznanjene o načinu in pravilih tekmovanja. Kljub temu, da so pravila morda nekoliko nejasna ali pa vsaj premalo poudarjajo nekatere bistvene točke, se je v teku prvenstva vendar pokazalo, da posamezni igralci ali pa cele podružnice niso bile dovolj seznanjene s pravili ali pa so jih namerno izprevedali oziroma tolmačili v svojo korist. Tako je prišlo do sporov največ zaradi igralcev, ki niso člani sindikatov. Razumljivo je, da v pravniku ni bilo izrecno poudarjeno, da imajo pravico sodelovati na sindikalnem prvenstvu le člani sindikatov, ne pa tudi študentje ali dijaki, pa čeprav so zaposleni v tej ali oni ustanovi kot honorarni nameščenci. Merilo za udeležbo ni v tem, ali je kdo študent ali pa morda honorarni nameščenci ali delavec — merilo je v tem, da li je član sindikalne organizacije ali ni, vsekakor so v tem pogledu mnoge podružnice pogrešile in se hotele na ta način čimbolj okoristiti, dajši leži tudi del krivde na tehničnem vodstvu tega tekmovanja, ki v posameznih konkretnih primerih ni znalo dovolj ostro razsoditi, že v začetku tekmovanja tudi v pravnih tega krivdila naložila postaviti v ospredje ter se z vso resnostjo posvečilo organizaciji samega prvenstva.

Drugi problem, okoli katerega je nastalo precej nezadovoljstva se nanaša na točko 4. V tej točki je poudarjeno, da mora vsak igralec odigrati vse partije v svojem mo-

so nam dajale bivše šole, temveč nastajajo praktiki, katere zahteva današnja doba.

Naša dolžnost je, da se za strokovne šole, in to bilo za industrijske šole, za šole učencev v gospodarstvu in tudi za delavske tehnikume v resnici zanimamo in skrbimo, da bodo uspehi na šolah čim boljši.

štvo, t. j. svoji podružnici, četudi je prenečen. Dastavno je morda to pravilo nekoliko preozko, kot so pozneje to očitali nekatere podružnice v svojih pritožbah, je treba vendar priliti, da se nad to točko ob razpisu tekmovanja ni nič spotalo. V teku samega prvenstva je nastala med nekaterimi podružnicami nezdružna borba za boljše igralce, vršila so se nekaka službena premeščanja, ki pa v svojem bistvu precej dišijo po polarnih nezdravem skapanju. Vse, kakor je treba tudi ta pojav obsoditi, kajti če so podružnice razpis tekmovanja sprejele, se ga morajo tudi držati, ali pa naj odklonijo sodelovanje, če se s pravilnikom ne strinjajo. Razen tega pa še tole: namen tega šahovskega množičnega tekmovanja je predvsem zainteresirati čim širše množico članov sindikatov za šahovsko igro. Iz teh razlogov naj vznikne novi talenti in dobri igralci, čimveč igralcev, začetrkov in ljubiteljev šaha pa naj se vzposobi za podobne turnirske igre.

To je vsekakor glavni namen množičnega sindikalnega prvenstva. Toda spet so podružnice in posamezniki stvari nepravilno tolmačili ter prvenstvo pretvorili v borbo, kdo bo zmagovalce, pa četudi po nepravilni poti. Tako se je potem vse skupaj izmislilo v nekakšno borbo za pridobivanje čim boljših igralcev, ki naj bi moštvu prinašali točke in mu zagotovili pot do zmage. Vsekakor tudi to ni na mestu. Igralci, ki so že v prejšnji sezoni igrali na kvalitetnih tekmah in turnirih, so že itak dobri šahisti, nam pa gre zato, da šahovsko igro razširimo med široke delavske sloje, da odkrijemo nove igralce in talente. Zato bo treba v bodoče tudi v tem pogledu misliti na precejšnje in nekoliko spremenjene pravilnik.

Toliko o tem prvenstvu. Mislimo, da je za sedaj zadeva urejena, v bodoče pa bo moral vodstveni odbor stvari vzeti bolj odločno in dosledno v roke, vodstva podružnic in posamezniki pa naj bodo bolj samokritični in naj stvarem prodrje v globino, ne pa, da se lovijo za zunanji in bleščeči učinki.

ALUMINIJ in njegov pomen za naše socialistično gospodarstvo

Že pred 3000 let so odkrili novo kovino — železo, ki je postalo v ozadje baker in bron. Železo je absolutno prevladovalo nad drugimi kovinami v vseh področjih ljudske dejavnosti.

Leta 1825 pa je Dames Kristian Ersted odkril aluminij. Dve leti pozneje je kemiku Velerju že uspelo, da ga je izoliral. Prvi proizvajalci aluminija so bili Francozi. Saint Claire Deville je leta 1854 prvi začel pridobivati aluminij na tovarniški način. Erstedova iznajda in Devillov uspeh sta povzročila, da so železo in njegove zlitine, katere nazivamo teko, dobile tekmeča, ki posebno v zadnjih letih uspešno nadomešča železo in jeklo v sodobni tehniki.

Francozi so leta 1854 proizvedli skupno 300 kg aluminija. Novo kovino so tedaj ocenili kot plemenito kovino. 1 kg je stal 22.000 dinarjev.

Napoleon je upal, da bo aluminij nadomestil njegovo armado z lahkimi orožjem, oklepi in opremo. Zato je francoski cesar podpiral prve proizvajalce nove surovine. Aluminij in njemu sorodne kovine se uporabljajo v tehnične namene relativno malo časa, zato ker jih je kemično zelo težko izolirati. Francozi so dobivali aluminij na kemični način že sredi 19. stoletja. Toda do praktične uporabe te lahke kovine je prišlo šele tedaj, ko se je tehnika obogatila z močnimi viri električne energije.

narašča kot proizvodnja ostalih drugih kovin. V zadnjih 40 letih se je proizvodnja aluminija povečala 250 krat, proizvodnja železa in jekla pa za 2 in pol, oziroma za petkrat.

Aluminij osvaja široko področje tehnične uporabe. Pred vojno je padla cena aluminija na 20 din za kilogram. Razvoj rudarske proizvodnje in ogromna potrebnost rudnega bogastva je na mnogih krajih izpral nečistična rudnina. Nahajališča aluminija pa so ležerna. Aluminij je izmed vseh kovin v najvišji meri zastopan v gornjih plasteh zemeljske skorje. Velik del aluminijevih skladov še ni tehnično korišten zaradi predragega tehnološkega procesa. Toda preden se bodo izprale proizvodni proces. Nove rudnine aluminija bodo postale bolj ekonomične.

Aluminij se v prirodi nahaja v okoli 250 različnih mineralih. Nekateri so zelo redki in visoko cenjeni. Dragoceni rubini in safiri so aluminijevi oksidi, pobarvani s primesmi.

Glavna aluminijeva rudna surovina je boksit. Kemični sestav boksita je zelo različen in od tega je odvisna tudi njegova vrednost kot industrijske surovine. O postanku boksita je več teorij, kajti vsi boksiti niso nastali na isti način. Naš znanstvenik Fran Tučan trdi, da je jugoslovanski boksit nastal iz raztopine apnenca, ki se kot tako imenovana »terra rossa« pod velikim pritiskom spremeni v kamen.

Zmes aluminijevega prahu in železovega oksida — termit, razvije toploto okrog 2500 stopinj in služi za varjenje trdnice. Več kot polovica vsega aluminija se uporablja za proizvodnjo raznih zlitin.

Proizvodnja boksita je bila zelo razvita tudi v stari Jugoslaviji, ki je okoli 95% boksita izvažala. Za eno tona boksita smo dobivali 165 dinarjev, za tona aluminija pa smo plačali 25.000 dinarjev. Predelavo zlitine v pločevino, cevi in profile, smo plačevali do 300 dinarjev za kilogram.

Ena četrtina svetovnih ležišč boksita je na našem ozemlju. Ves naš Kras je bogat s to rudnino. Danes smo varjetno največji proizvajalci boksita na svetu, ker nam je vrnjena Istra, iz katere so Italijani leta 1938 dobili 351.000 ton boksita.

Petletni plan je izločil našo državo iz seznama gospodarsko zaostalih držav na svetu. Prva petletka postavlja močan temelj tudi jugoslovanski industriji aluminija. Naša država razpolaga z bogatimi nahajališči boksita, ob katerih so tudi veliki prvenstveni bazeni.

Aluminij je odličen prevodnik elektrike, zato izdelujejo iz njega lahke vode za daljnovode in številne dele električnih naprav.

Aluminij se zelo uporablja v prehrani in rezervnoarjev za pivo, skatela za konzerve in številne druge predmete. Če pride do topjenja manjših količin aluminija, raztopine niso strupene.

Doben aluminijev prah služi za pleskanje silosov, mostov in velikih rezervorjev, ker ščiti kovino pred škodljivim vplivom sončne toplote. Ta prah se uporablja tudi za izdelavo tiskarskih barv.

Tkalca Fanika Stanjkova se je uvrstila med najboljše delavke v naši državi

Ko je Fanika prvič stopila skozi široka vrata Predilnice in tkalnice v Mariboru, jo je navdušila veličastna pesem tkalskih strojev. Z nepopisnim veseljem se je lotila dela. S svojimi pridnimi rokami je stregla stroju, ki je zahteval od nje veliko spretnosti in tudi znanja. Delo ji je šlo iz dneva v dan boljše izpod rok. Komaj mesec dni je bila v tkalnici, ko so ji že dodelili štiri tkalske stroje. To je bil njen prvi uspeh. Tako je dan za dnem stregla štirim strojem in čez leto dni je že delala na osemstatveni sistem.

Za dosežene uspehe je Fanika kmalu prejela častni naziv udarnice. To jo je še bolj navdušilo za delo in uspehi za tkalskimi statvami so se iz dneva v dan večali. Poleg skrbi za boljše izpolnjevanje proizvodnih nalog je Fanika posvečala veliko pozornost tudi kvaliteti svojih izdelkov.

Ko se je Fanika Stanjkova dokončno seznanila z brigadnim načinom dela, je tudi sama postala brigadirka Rdeče brigade. S svojo brigado je dosegala velike in pomembne uspehe, saj je v številnih tekmovanjih izšla kot zmagovalka. Za dosežene uspehe je njena brigada prejela naziv »Mladinska jurišna brigada«. Spričo tega velikega uspeha je Fanika še krepkeje prišla za delo in dnevno visoko presegala planske naloge, včasih celo do 30%. Naslov udarnice je prejela že devetkrat in je med tistimi našimi najboljšimi delavci, ki že delajo za drugo petletko.

Letošnjo pomlad so tkalke iz Rdeče brigade doživele pomemben dogodek, kakršnega do sedaj še ne poznajo v podjetju. Predlog mladinske organizacije za turnirski način tekmovanja so sprejele z velikim navdušenjem, prav posebno pa to velja za brigadirko Faniko, ki je že mislila na organizacijo medsebojnega turnirskega tekmovanja. Na sestanku pred tekmovanjem so se tkalke dobro pogovorile in se pripravile na novo tekmovanje, v katerem so dosegle velike uspehe s tem, da so premagale vrsto brigad v podjetju.

V juniju, ko je bila Rdeča brigada vključena v do sedaj največje enomesno turnirsko tekmovanje v republiškem merilu, je Fanika, kakor tudi ostale tkalke v brigadi, vložila ogromno naporov za doseg prvega mesta. Tako so se borile z brigadami iz drugih tekstilnih podjetij, pri čemer jim je uspelo premagati nekaj prav dobrih brigad iz tekstilnih tovarn v Mariboru, Celju in Novih Jaršah. Uspehi bi bili lahko veliko večji, če bi pri delu tkalke iz Rdeče brigade ne imele tehničnih ovir, kot večkratno menjavanje surovin in asortimentov. Toda kljub temu, da se Rdeča brigada ni uvrstila med prvih pet najboljših tkalskih brigad v Sloveniji, Fanika ni klonila, temveč se z vmo pripravila na novo medsebojno tekmovanje po turnirskem načinu, ki se bo začelo še v tem mesecu.

Nekdaj sužnji, danes zavestni zadružniki v svoji socialistični domovini

Pokrajina ob italijanski meji onstran Soče je vsa v soncu. Krome marelic, breskev in drugih dreves se upogibajo pod težo žlathnega sadu. Z dreves pa odmeva vesel smeh obralcev in obralk, ki pridno polnijo košare. Prav prijetno jim je v senci, tako da se jim kar toži zamenjati košare z grabljami. Pa ker je treba, zapuste za nekaj časa drevesa in pomagajo pri sušenju sena, da bo čimprej

žilo nadaljnjih 27 kolonov, leta 1949 pa so pristopili tudi privatniki in tako je danes 80% vasi v zadrugi.

Kaj jih je vzpodbujalo za vstop v zadrugo?

Vsi, ki so nekoliko z nezaupanjem gledali na novo ustanovo in življenje v

služilo, novega, primernege pa jim OZKZ nabavljala bore malo.

»Tako ja, tako,« pravi predsednik, »nikar naj ničesar ne obljublja, če obljub ne mislijo izpolniti, se bomo vsaj zanašali edinoce sami nase.«

Pri košnji, obiranju sadja, gozdnih in nekaterih drugih delih imajo uvedene norme, ki zajemajo 60% vseh del in jih povprečno presegajo za 10%. Zadruga »Franc Marušič« šteje 375 članov, od teh 135 delazmožnih. Razdeljeni so na štiri brigade in 11 skupin. Brigadir Konec Ivan je eden tistih, ki lahko služi za vzgled drugim. Leta 1949 je opravil 539 delovnih dni, poprečje pa je 350 dni. Za njim ne zaostaja Torož Gizela, izredno spretna pri obiranju sadja, pa tudi vseh drugih in celo moških del se ne ustraši. Gizela in vsa njena družina je z novim življenjem v zadrugi zadovoljna, kajti kot sami pravijo, tako kot sedaj živijo, še niso nikoli. Prej so kot koloni delali samo za gospoda, ki je živel nekje v Gorici, danes pa delajo zase. Celo 85-letni Lesica Ivan je opravil 332 delovnih dni in pomagal pri prav vseh delih, razen pri rigolanju in škropljenju. Med kosci pa je najboljši Sirk Albert.

Zadruga v Neblem meri 375 ha, od tega je 46 ha vinogradov, 5 ha sadovnjakov. V času svojega obstoja je zadruga razširila vinograde za 2 ha in prav za toliko tudi sadovnjake. V bodoče bodo stremeli za tem, da bodo površino čim bolj strnili, s čimer bo olajšana obdelava in tudi delovnega časa bo šlo manj v izgubo. Nove vinograde in sadovnjake zasajajo v takšnih legah, kjer bo omogočeno delo s stroji.

Zivne imajo 85 glav in je zaenkrat še raztresena v devetih hlevih, ker še nimajo skupnega.

Lansko leto so prodali 20 vagonov sadja, največ breskev in češenj, 1350 hl vina in 50 hl žganja. Tudi letos si ustvarjajo lepo zalogo žganja, katerega pripravljajo pridni in požrvovalni Mario, ki noč in dan streže kolum, da mu dajo na dan 50 litrov dragocene, kristalno čiste tekočine. Letos so prodali 307 q češenj, predelali pa jih bodo 150 q. Zrele breskve so jih zateleke prav v najhujšem delu, med košnjo in žetvijo, oddali jih

Brigada koscev in grabljic iz zadruge Neble

spravljeno. Eno in drugo bo opravljeno s skupnim delom.

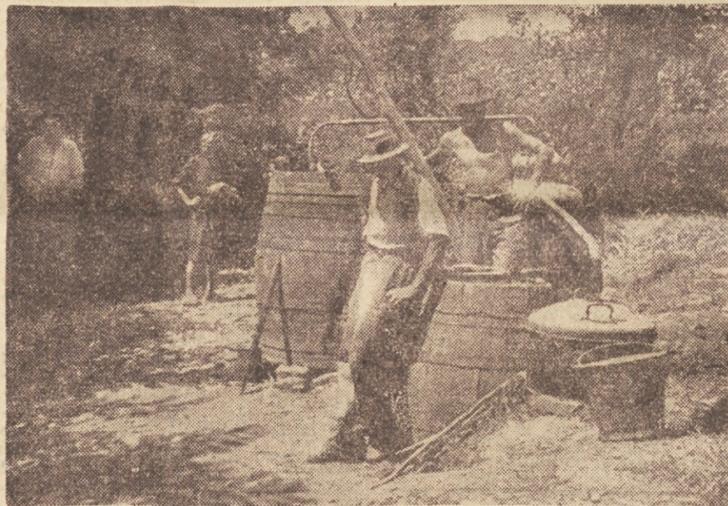
Preden povemo kaj več, moramo predstaviti ljudi, o katerih govorimo: to so člani vinogradniške delovne zadruge »Franc Marušič« v Neblem v Brdih. Nimajo zaman tega imena, do koder seže oko, so sami grički, le tam, onstran meje, se širi ravna Furlanija. Brda so en sam vrh, zasajen z drevjem in vinsko trto, vmes pa so, seveda v manjšem obsegu, pomešane tudi druge kulture. To je dežela kolonov, ki so nekdo za beraško plačilo prehlivali znoj za svoje gospodarje, ki so prihajali na svoja posestva samo za kratek čas, da so pregledali, kaj so jim tlačani pridelali, in jim vrgli v nagrado skromno prgišče, nato pa jih koloni spet do naslednjega leta niso videli.

Danes je to še samo neprijetna preteklost, sedaj so v Brdih zadruga, ki so prinesle bivšim zaničevanim kolonom novo življenje, zato z vso, njim lastno vmo, delajo za napredek zadrug.

Zadrugo »Franc Marušič« v Neblem so ustanovili 25. septembra 1948. Ustanovitvi je prisostvovala vsa vas, da so se izrekli za zadrugo ali proti njej. Takoj je pristalo na vstop 33 družin agrarnih interesentov — bivših kolonov. Po krajšem oklevanju pa se jim je pridru-

njej, so se tega kmalu otesli, ko so uvideli, da je življenje v zadrugi boljše in lažje, kajti moč je le v skupnosti! Zadružniki so dobili za svoje delo v zadrugi življenjske potrebščine, prejeli so bone za obleko in obutev, skratka, rešeni so bili skrbi za svoj življenjski obstoj. Poleg tega so dobili za vsak opravljeno delovni dan 90,62 din, ko pa se bo zadruga gospodarsko okrepila, se bo ta vsota dvignila, kot je to že v drugih zadrugah.

Ob ustanovitvi so zadrugi marsikaj obljubili: traktor, da bi sprostil delovno silo, gradbeni material in kaj bi vse obešali na veliki zvon, ko pa je med nami povedano, ostalo le pri obljubah.

Na dan skuhajo 50 litrov žganja

Zadružniki pa so seveda računali na to pomoč, zato danes marsičesa nimajo, kar bi lahko imeli, če bi se naslanjali samo na lastne močposti. To jih je izužilo in sedaj si pomagajo sami in že so si iz starih delov traktorjev izdelali novega, v zameno za les so dali žganje in vino, da si bodo počasi nabavili gradbeni material za skladišče in hleve, za kar imajo že odobrenih 850.000 dinarjev. Z denarjem se seveda še ne da graditi, za to je potreben material in treba bo precej iznajdljivosti ter podjetnosti, da bodo premagali vse te ovire. Precej težav imajo tudi z orodjem, ker je staro že od-

bodo 700 q. Letošnji pridelek žita imajo že v kašah, povprečno so pridelali 25 q pšenice na ha. Najbolj pa so se zakasnil s košnjo, zato zdaj hitijo na vso moč, da bo čimprej vse pod streho.

Pri vprašanju, kako bo letos z vinsko letino, se predsedniku zadruge Skobinu

Torož Gizela

Valeriju veselo zasvetijo oči in pove, da takšne letine, kot se letos obeta, že dolgo ni bilo. Trte so v pravem pomenu besede obložene z grozdjem in če ne bo kakšne vremenske nezdode, bo zadruga v Neblem pridelala 2500 hl vina (plan predvideva 2200 hl).

Dosedanji lepi uspehi zadruge pričajo, da Neblčani niso napak napravili, ko so si na zboru zadružnikov 15. aprila 1949 izvolili iz svoje srede za predsednika človeka, ki se razume na delo in je sposoben poživiti politično ideološko delo ter tako mladini pravilno prikazati pomen borbe za zgraditev nove socialistične družbe, kakor tudi pomen borbe za predčasno izpolnjevanje planskih nalog v podjetju. Z odpravo neopravičenih izostankov bo mladinska organizacija v kolektivu »Inteks« nedvomno veliko prispevala k uspehom v medsebojnem turnirskem tekmovanju. Poleg tega bo treba misliti tudi na poživitev dela folklorne skupine v podjetju, ki je po malo-malosti vodje prenehala z delom.

Mladina v tovarni »Inteks« v Kranju izpolnjuje planske naloge v proizvodnji

Delovni kolektiv tovarne »Inteks« v Kranju se že dalj časa uspešno bori z velikimi tehničnimi ovirami pri izpolnjevanju proizvodnih nalog. V tej borbi so bili doslej doseženi vidni uspehi, kar je predvsem zaslug vseh članov kolektiva, prav posebno pa mladine, ki se ramo ob rami vztrajno bori s člani sindikata za večjo storilnost in boljše kakovost izdelanih proizvodov. Mladina v kolektivu »Inteks« je na svoji konferenci 25. junija pregledala dosežene uspehe prvega polletja, hkrati pa je ugotovila tudi vrsto pomanjkljivosti, katere bodo morali nujno odpraviti, če bodo hoteli dosegati nove uspehe pri izpolnjevanju dnevnih in mesečnih planov v proizvodnji.

Veliko več pozornosti bo morala mladina v »Inteksu« posvečati neopravičenim izostankom od dela in zamujanju nekaterih članov mladinske organizacije, zato bodo morali poživiti politično ideološko delo ter tako mladini pravilno prikazati pomen borbe za zgraditev nove socialistične družbe, kakor tudi pomen borbe za predčasno izpolnjevanje planskih nalog v podjetju. Z odpravo neopravičenih izostankov bo mladinska organizacija v kolektivu »Inteks« nedvomno veliko prispevala k uspehom v medsebojnem turnirskem tekmovanju. Poleg tega bo treba misliti tudi na poživitev dela folklorne skupine v podjetju, ki je po malo-malosti vodje prenehala z delom.

Plavž je najboljši obrat racionalizator jeseniške železarne

Na pobudo sindikalnih referentov za racionalizacijo in novatorstvo je uprava železarne Jesenice 1. aprila t. l. razpisala medobratno prvomajsko tekmovanje na področju racionalizatorske dejavnosti. Tekmovanje je obsegalo naslednje panoge: Kateri obrat bo predložil največ uporabnih predlogov, kateri obrat bo predložil največ takoj izvedljivih predlogov in kateri bo z racionalizatorskimi ukrepi največ prihranil na delovni sili.

Tekmovanje trajalo do 1. julija. V tem času je ocenjevalna komisija jeseniške železarne prejela 71 predlogov za delovne izboljšave, od teh je 31 predlogov že izvedenih, v izvedbi jih je 13, 12 jih je v študiju, drugod izvedljivi so štirje, ostali bodo kasneje izvedljivi. Od teh jih je 43 racionalizatorskega in osem novatorskega značaja; tisti predlogi, ki so še v študiju, pa še niso kvalificirani. Gospodarski učinek izvedenih in izvedljivih predlogov na času in materialu znaša po cenitvi 13.335.000 dinarjev na leto. Nagrad je bilo izplačanih v znesku 10.750 dinarjev. Nekateri predlogi so bili predloženi v nadaljujo nagraditev Generalni direkciji črne metalurgije.

Ocenjevalna komisija je prisodila I. nagrado obratu Plavž kot najboljšemu obratu-racionalizatorju, ki je v tej dobi poslal največ predlogov za tehnične izpopolnitve, za kar je prejel lično zastavico.

Od posameznikov pa je bil najboljši tov. ing. L. J. Prešeren, obratni asistent v jeklarni, ki je z malenkostno spremembo konstrukcije, zgornjega dela Siemens-martinove peči št. V v jeklarni povečal zmogljivost te peči za ca. 3200 ton jekla na leto, kar predstavlja milijonsko vrednost. Drugo nagrado je komisija prisodila znanemu izumitelju, novatorju in racionalizatorju tov. Francetu Pretnarju, ki je po lastni zamisli izdelal posebno tehnično za visečo progo, ki bo služila za prevoz starega železa v Zenici do Siemens-martinove peči. Ta tehnična avtomatično registrira težo, datum, vrsto materiala, številko voza, številko peči, številko izmene itd. S to registrirano tehnično in s podobnimi napravami je tov. Pretnar prihranil naši državi več milijonov na devizah.

Tretja nagrada je bila prisojena tov. Valerijanu Totu, delavcu v žičarni, za malo in pomembno obratno izboljšavo, s katero bodo prihranili 90.000 din na leto. Tov. Tot je dal zamisel za izdelavo klešč za vlečenje žice, ki bodo vzdržale do 15 dni, medtem ko so se sedanje obrabile v 4 do 8 urah.

Vsi trije predlagatelji so prejeli poleg ustrezne denarne nagrade tudi racionalizatorske znake.

Varujmo naše gozdne zaklade pred požari

Gozdarstvo je eno izmed najvažnejših gospodarskih panog naše republike. V Sloveniji imamo skoraj 900.000 ha gozdov, kar zavzema 42% vse površine in je pred nami le republika Bosna in Hercegovina.

Zato moramo posebno ob letošnji vročini paziti na gozdove, da ne bomo iz neprevidnosti in malomarnosti povzročali gozdnih požarov, ki lahko prinašajo strahotne posledice. Spomnimo se samo neštetihih gozdnih požarov, ki so po osvoboditvi divjali pri nas. Požara v Iškem Vintgarju l. 1946 niso mogli pogasiti sedem dni, pri požarih v Petčeovem grabnu pri Polhovem Gradcu in na Komarč nad Bohinjskim jezerom l. 1948 je bila škoda večmilijonska.

Budnost proti povzročiteljem požarov ljudskih odborov in kmečkoga prebivalstva, ki prebiva ob robovih gozdov oziroma v njihovih območju, ne zadošča in je zato tudi dolžnost delavcev in nameščencev, ki se radi zatekajo pod okrilje gozda ob nedeljkih izletih in sprehodih, da so previdni in budni in da po neprevidnosti ne zanejijo požarov.

Ce poznamo velikansko vrednost naših gozdov v gospodarskem in lepotnem smislu, potem bomo s solidarnim čuvanjem naše skupne lastnine preprečili gozdne požare ali jih vsaj omejili.

Obvestilo

vplisnikom ljudskega posejila, kateri so v celoti vplačali vpisani znesek posojila, pa do sedaj še niso prejeli obveznic

Nekaterim vplisnikom ljudskega posojila ni bilo mogoče izročiti obveznic, čeprav so v celoti vplačali vpisani znesek, zaradi tega, ker nam ni znano njihova bivališča.

Z ozirom na to, pozivamo vse take vplisnike, da dvignejo svoje obveznice: 1. Vplisniki, ki so vpisali posojilo po sindikalni liniji (pri raznih gozdnih, gradbenih, industrijskih in drugih podjetjih ter uradih in ustanovah, naj se obrnejo na poslovno edince Državne investicijske banke v sedežni oblasti, kjer so vpisali posojilo.

2. Vplisniki, ki so vpisali posojilo na frontni liniji, naj se obrnejo na poslovne edince Narodne banke v okraju, kjer so vpisali posojilo.

3. Vplisniki, ki so vpisali posojilo na delovnih akcijah, naj se obrnejo na poslovno edince Narodne banke in sleer: vplisniki iz proge Nikšič-Titograd na Narodno banko v Titogradu; vplisniki iz avtoceste Bratstvo-enotnost na Narodno banko v Sremski Mitrovici; vplisniki z gradbišča Novi Beograd na Narodno banko v Zemunu; vplisniki iz proge Kučevo-Brodice pa na Narodno banko v Kučevo.

4. Vplisniki, ki so podpisali posojilo potem vojnihi pošti, v času ko so bili v JA, naj se obrnejo na vojno pošto pri kateri so vpisali posojilo.

Urejuje uredniški odbor. — Glavni urednik Tone Selškar. — Uredniški telefon 45-38 in aprava telefon 49-70. Masarykova 14-II v Ljubljani. — Izhaja vsak petek. — Mesečna naročnina din 15.— Štev ček. polnočnice 604-90603-9. — Tiska tiskarna »Ljudske pravice« v Ljubljani.

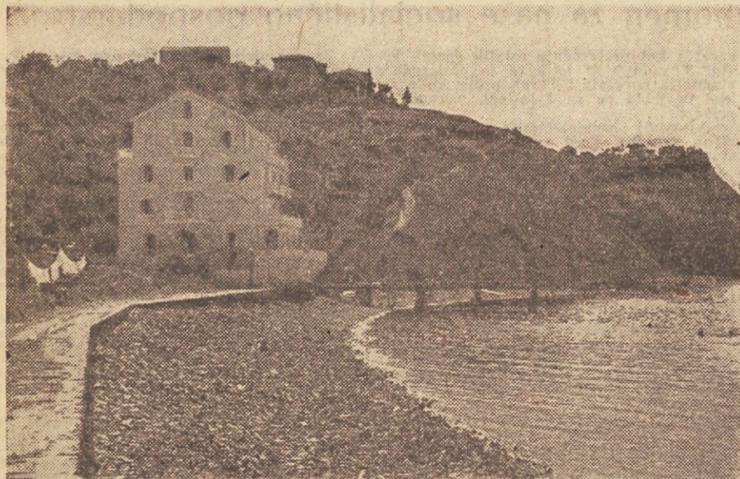
NA ODDIHU V FIESSI

13. junija je prispela v počitniški dom Glavnega odbora ZSS »Fiesso« pri Portorožu na 14-dnevni letni oddih tudi skupina mladih delavcev-kovinarjev iz jeseniške železarne. Z nasmejanimi obrazov je sijala hvaležnost od današnje ljudske oblasti, ki nudi letni dopust vsakemu delavcu, sto in sto tisočem pa omogoča oddih v raznih obmorskih in gorskih počitniških domovih. Skupina mladih železarjev, ki so člani zabavnega orkestra SKUD »Tone Čufar« na Jesenicah, je imela s seboj instrumente in je igrala dnevno svojimi tovaršem v lepem počitniškem domu. Mladi delavci in kulturniki, ki so vajeni v jeseniški železarni opravljati važna in najtežja dela bilo na plavžu, v martinarni, v valjarnah ali drugih obratih, tudi tu niso mirovali, četudi so imeli možnost uživati vse ugodnosti letovišarja Fiesse. Hoteli so se tudi na oddihu izpopolnjevati, zato so poleg rednega dnevnega igranja v domu in rednih vaj organizirali tudi dnevna

predavanja. Nadalje so jeseniški delavci-godbeniki obiskali počitniški dom ministrstva za kmetijstvo LRS, v Portorožu pa so priredili javni koncert, katerega se je udeležilo nad tisoč ljudi.

Dnevi letovanja v Fiesi so potekali hitro in ni čuda, da je bilo slovo od prelepe Istre dokaj težko. Na zaključnem večeru je bil prirejen koncert, kateremu so dodali Jeseničani nekaj pestrih točk. Za zaključek pa je zapela vsa skupina v ta namen napisano pesem »Adijo preljuba nam Fiesse«.

Naslednjega dne, t. j. 27. junija, je zapustila Fiesse prva skupina, v kateri so bili tudi mladi Jeseničani, ki bodo ohranili Fiesse in vso Istro v najlepšem spominu. Vrnili so se na Jesenice, na svoja delovna mesta, kjer hočejo z delom za čimprejšnjo doseglo prvega petletnega plana, z delom za čimprejšnjo industrializacijo in z delom za socializem, dokazati polno hvaležnost za prelep letni oddih v Fiesi.

Počitniški dom Glavnega odbora ZS Slovenije v Fiesi pri Piranu, kjer je letos preživel svoj letni oddih že okrog 400 oseb. V celoti bo letos v tem domu letovalo 900 oseb, med njimi tudi 300 otrok. — Razen v Fiesi pa člani sindikatov preživljajo prijetne dni oddiha hkrati tudi v domovih v Dvorski vasi, Rogoški Slatini, Lovranu, Gozd-Marčuljku, Bohinju in učenci v gospodarstvu iz Slovenije v Petrovem brdu, iz vse države pa v taborišču ob Bohinjskem jezeru, kjer je skupaj ob vsaki izmeni prostora za 730 novih gostov. Tako bo letos v teh domovih v Sloveniji in še v domovih, ki jih ima Centralni odbor širom po vsej državi, preživel svoj letni dopust okrog 10.000 članov sindikatov, ki bodo, ko se vrnejo na svoja delovna mesta, še bolj napeli vse sile za izpolnitev nalog, katere postavlja prednje graditev socializma. — Člani sindikatov pa bodo leto imeli priliko, da v gostinskih podjetjih »Putnika« v glavni sezoni izkoristijo 7000 mest, v domovih ustanov in podjetij, katerih je okrog 80, pa še nadaljnjih 15.000 mest. 32.000 mest, namenjenih za oddih članom sindikatov je dokaz, da je to, kar so nekoč uživali redki »izvoljenci«, danes dostopno delovnim ljudem — ustvarjalcem petletke!